

Port ja kodu

Reklamimüü
10
pervi

Nr. 42 Narvas, teisipäeval, 13 aprillil 1943. a. XXV aastakäik

PK sõjakirjasaatja Bauer (Wb.)
Soomusüksuse „lipulaev“ — komanderitank
saatejaama mastiga.

Tuneesia kestab raske tõrjelahing

Anglo-ameeriklaste läbimurdekatsed lõõdi tagasi. — Edukad puhastusoperatsioonid Izjumi ruumis

Juhi peakorterist, 11. aprillil.
Sõjajõudude ülemjuhatus teatab:

Idarindel mõõdus päev rahulikult, välja arvatud edukad puhastusoperatsioonid ruumis loode pool

Rasketes vaheldusrikkastes võitlustes lõõdi tagasi Tuneesia edela pool ja lääne pool Kairuani vaenlaste ülekäikude jõudude poolt tulevate lennukite toetusel teostatud läbimurdekatsed. Vaenlastele tekitati vastastikku raskesti kaotusi ja tulistati võitlusvõimetuks 60 tanki Lõuna-Idas õnnestus meie vägedel end vaenlastest vabastada ja plaanikindlalt jätkata oma liikumisi uutele seisukohtadele. Vaenlaste lennukid heltsid mõõdund õli plaanitud lõhke- ja süütepommide Edela- ja Kirde-Saksamaale, peamiselt lahtistele maavaldadele. Neil rünnakul ja nõrkade Briti lennukite-

Izjumi. Ohujõud ründasid mitmetes lõikudes tugevate jõududega Nõukogude seisukohti ja pommitasid vaenlaste järelevõetud ja tööstusmärke vaenlaste seljataguses piirkonnas.

suste päevastel etteantud okupeeritud läänepiirkondade rannikuruumis kaotas vaenlane 13 lennukit.

Kanalil toimus 10. aprilli varastel hommikutundidel lahke tulevahetus Saksa eelpostipaadide ja 3 Briti kahuripaadi vahel. Kahit vaenlaste paati vigastati raskesti. Saksa laevadel polnud ei vigastusi ega kaotusi.

Juhi peakorterist, 10. aprillil.
Sõjajõudude ülemjuhatus teatab: Idarindel ette mingit tähtsat võitlustegevust ei olnud.

Tuneesia rindel kestab raske tõrjelahing üha uute jõudude abil ründava vaenlaste vastu. Meie vankumatult võitlevad väed tõrjusid hulga rünnakuid ja riivistasid mitu sissemurdu. Lõunarindel kestavad plaanikindlad taandumisliikumised. Saksa-Itaalia võitlusgrupid asusid järjeste uuesti võitluse ja taandumise alles pärast ägedaid ja vihaselt hehtuist kaugel ülekaaluka vaenlaste surve ees. Ohujõud toetasid raskesti võitlevaid maavägesid üksusel väsimatu.

Pärast seda kui Itaalia vaenlaste lennukid eile hõltsid ühe tootamist ühe hävituslennuki Lääne-Saksamaa alale, ründasid Itaalia pommitajad ühes Saksa-Itaalia lennukitega. Mitmes linnas tekkis kaotusi elanikkonnale kaotusi ja hoonekahjustusi. Seniste teadete järgi tulistati alla vähimalt kaheksa sõjaväelast ja tsiviilset.

Norra ranniku ees ründas kaks vaenlaste torpedolennukit üht Saksa konvoit tagajärel. Jalgrattalaevad tulistasid kaks ründavat lennukit alla.

Küred Saksa võitluskonksid tekitasid eile ühel madalrinnal tunduvalt purustusi ühes Lõuna-Ingismaa sadamalas.

Austraalia hirm Jaapani ees

USA hoolitseb vähe oma kaitsealuse eest

Austraalia ajakirjandus ja Austraalia ministrid hoiatavad ikka jälle Ühendriike Jaapani alahindamise eest. Nii Austraalia kui ka Põhja-Ameerika sõjaväeliste ringkonnas ollakse rahutud selle üle, kui võrd vähe USA hoolitseb Austraalia varustamise eest vägedega ja materjaliga.

Sõjaminister Forde seletas Sidney's, et Jaapan tugevdab alates oma baase ümber Austraalia ja ehitab ikka jälle uusi toetuspunkte. Kõik tunnismärgid kõnelevad sellest, et Jaapan ehitab nilsuguseid kindlustusi, mis on nii tugevad ja geniaalsed, et muutub küsitavaks, kas inimvõim seda üldse suudab murda, lgatades nõuaks see väga suuri ohvreid.

„Ma pole kindel, kas põhja-ameeriklastel on nlsama selge arusaamine

PK sõjakirjasaatja Vorpahl (Wb.)
Saksa järelevõetud idas. Alunud sulalilmade tõttu on maanteed muuunud porilõgedeks.

Enamlaste hirmuteod Harkovis

Kogu meeselanikkond mobiliseeriti, laod tühjendati, elanikud mõrvati või aeti mullatöödele

SS-PK. — Juba punavägede sissimarsil Harkovis õppisid elanikud veelikordelt tundma kogu bolshevismi hirmsust. Sellal, kui arvatud tsiviilelanikud saksasõbraliku hoiaku pärast maha lasti, rüüstasid punaväelased kohaliku elanikkonna tarbeks loodud kauplusi ja ladusid. Riietused, toiduvarustus ja majapidamiseks tarbeasjad toodi kauplustest välja, ilma et omanikele oleks selle eest vähimatki makstud. Äärmiselt lühikesel tähtajal jooksul pidid kõik raadioaparaadid ära antama. Punased ei piirunud ükski äride rüüstamisega, vaid laiendasid oma tegevust ka elanike eraomandusele. Eriskiuult rõõviti ära nende väärtasjad. Kes sellega ei nõustunud, see likvideeriti kui saboteerija või saadeti siis Siberisse sunnitööle. Kogu meeselanikkond vanuses 15—60 pidi astuma punaväkke. Mobilisatsioonametnikud toimsid päeval ja öösel läbiotsimisi, et väetsemitusekohusest kõrvalhoidjad tabada ja vangistada.

Sellal, kui linna elanikkond Saksa sõjavõimude vastutulekul ja hoolitsusest tekitamatult oma igapäevast tööd ja tegevust oli võinud arendada ja jätkata, osalt isegi saksa astutistes tasuvast tööd leida, siis punavägi sundis naised ja lapsi ülejoukivatele kindlustustöödele. Päevast päeva veeti neid kraavitöödele ja barrikaadide ehitustele. Tasu selle töö eest mingisugust ei maksetud.

Kõigile nendele kannatustele, mis punavägi Harkovi elanikkonnale laskis

osaks saada, lisandus veel mure igapäevase leiva pärast. Elanikkonna toitlustamise eest ei hoolitsenud keegi. Kohalikest elanikest koostatud komiteed, kes kuidagi püüdsid üldist hädä leevendada, ei saanud sõjavõimudelt mingit toetust. Tarbeainete transpordiks ei antud mingit sõidukeid või veokeid tarvitada. Ettekujutlematult raske oli seega elanikkonna toitlustamise küsimus.

Meie, Saksa sõdurid, saame sellepärast väga hästi aru, miks elanikkond meid nagu vabastajaid tervitas. Kohe pärast seda, kui oli vaibunud lahingulärm, tulid naised ja lapsed välja peidikutest ja keldritest, et oma rõõmu avaldada ja kirjeldada omi plinasid.

Sõjakirjasaatja
H. Walter Döring.

Moskva Hispaanlaga sõja-seisukorras

Nõukogude-Hispaania suhete kohta seletas Nõukogude Liidu saadik Washingtonis Litvinov-Finkelstein Kuuba ajakirjandusele, et Nõukogude Liit sõid tegelikult Hispaania Hispaania vabatahtlike rakendamismomendist idarindel, ja seepärast olevat täiesti ülevõetud pärast kindral Franco sõjalest lahutatud, et Moskva kuulataks veel ametlikult sõja Madridile.

Stalin nimetab juute kindraliteks Kuna alles hiljuti teatati kümne juudi nimetamisest kindraliteks Nõukogudes, siis avaldab nüüd anglo-juudi „Jewish Chronicle“ suurima rahulolevusega jällegi teate seitsme Nõukogude juudi ülendamisest kindraliteks. See on uueks tõendiks sellele, et kogu võim Nõukogude Liidus on tegelikult juutide käes.

Kuuba haamri ja sirbi tähe all Nagu Havannast teatatakse, toimusid Nõukogude Liidu saadiku Litvinov-Finkelsteini volituskirjade ülendamisel Kuuba presidendile Batista'le mõlemate vahel sõbralikud jutujamised. Edasi teatatakse, et sel puhul oli kogu linn pidurüü, kusjuures olid välja pandud punased lipud haamri ja sirbiga. Samuti mängisid orkestrid ja Kuuba saatejaamad internatsionaali. Sündmuse vääristamiseks tunnustas Batista isegi Kuuba kommunistliku partei legaalseks.

Lehmad tulevad kevadel lüpsma. Põllumees! On aeg katta võinormi puudujääd.

Allveesõda õhusõja vastu

Riigiminister dr. Goebbelsi kõne Essenis

Kõlaskäigul Esseni linnas, mis inglaste õhuterroori läbi eriti on kannatanud, kutsus riigiminister dr. Goebbels alla Buhr'i pealinna kokku koosoleku, millest võtsid osa kõigi nende ametiasutuste, mis õhusõja küsimustest on eriti huvitatud, tähtsamad esindajad. Nõupidamisest võtsid osa kindralfeldmarssal Mille, riiklik juht dr. Ley, riiklik noorte juht Axmann, riigisekretär Baake, Stuckart jt.

Pärastlõunal esles dr. Goebbels Esseni parteijuhtide koosolekul kõnega,

millis ta tähendas, et õhusõda tähendab saksa rahvale küll almelist kui ka valmsel koormat, kuid nimelt Essenis on ta võinud veenduda elanikkonna kõrges moraalses holakus. Lõõke õhusõda mõista ja hinnata vaid üldise sõjapidamise raames. Õhusõda võib meie tekitada tunduvalt kahjustusi. Meie allveesõda aga peab vaenlastel kõri kindl ja see võib tabada neid surmavalt.

Üle minnes praeguse sõjajätku hindamisele, ütles dr. Goebbels, et keegi poleks võinud loota 1939. a., et Saksa kaitsepositsioone õnnestub vlla nii kaugele vaenlaste ruumil. Seega on käes ainukordne shanse.

Miljal suur võidutund tuleb, seda ei tea praegu keegi ütelda. Peab end selleks ainult ette valmistama. Nii täna kui homme ja ka kaugemas tulevikus kehtib seepärast kogu saksa rahvusele enam kui kunagi varem vaid see lause: Valmis olla tähendab kõiki!

Hävitusoperatsioonid Bengaali lahe ääres lõppemas

Berliin Nagu viimane kommünikee Uus Delhist teatab, on jaapanlastel läinud korda tungida Briti positsioonidesse Mayu-jõe läänepoolsel kaldal. Kobapealsed inglise korrespondendid tunnistavad avalikult, et Jaapani uued edud on ajanud nurja Wavel'i tagasihoidlikud katsed uueks ründamisründe loomiseks Lääne-Burmas.

Praegu toimuvad võitlused Bengaali lahe ääres, kus Jaapani väed viivad lõpule oma hävitusoperatsioone.

Jaapanlaste edukad pommitusrünnakud Tokio, 12. aprillil. Jaapani mereväe ohujõud ründasid 5. ja 9. apr. vahel Mandat, Chittagongi sadamat Burma piiri lähedal ja üht linna India. Ohuvõitlusi tulistati alla 36 vaenlaste lennukit. Uputati üks 8000 ja kaks 5000 brt-st vaenlaste kaubalaeva.

Täiud USA ja Hiina ohvitseride vahel

Shanghai, 12. apr. Viimasel ajal on Tshungkingi-Hiinas saagenud tülid ja kokkupõrked Hiina õhuväe ohvitseride ja USA lendurite vahel. Pole harvad juhtumid, kus tekiavad käitsi löömingud. Tülide põhjustajaks on USA ohvitseride üle käitumine.

Filipiinide iseseisvus ei jät vald sõnadeks

Berliin, 12. aprillil. Bataani poolsaare vabastamise aastapäeval kõneles Jaapani sõjajõudude ülemjuhataja Filipiinidel kindral Tanaka, rõhutades, et Filipiinidele lubatud iseseisvus ei jää ainult sõnadeks, nagu seda harrastasid ameeriklased. Filipiinlased peavad ise otsustama, kas nad tahavad võidelda oma vabaduse eest.

Jamburi kirikule kingiti altaripilt

Narvatagustel vabastatud aladel moodustatud seni neli koguduspiirkonda. — Õpetaja Hanssoni muljeid usuelu uuestikorraldamisest Venemaa eestlaste keskel

Enam kui pooleteise-kulise ringreisi järele jõudis neil päevil Eestisse tagasi konsistooriumi vilkaar-õpetaja Hansson, kes käis usulist äratust viimas Venemaa eestlastele valutatud ida-aladel, külastades mitmeid eestlaste suuremaid keskusi, nii Jamburi, Oudovat j. Jumalateenistuste ja äldise usulise elu organiseerimise kõrval õp. Hansson pidas ka kaks leeri, mis olid esimesed selletaolised üritused usulisel alal pärast aastakümnete pikkust vaheajast. Leerilapsi õnnistati 7 märtsil Jamburis 56 ja 28. märtsil Oudovas 102. Kuna aga hiljem soovisid veel paljud eestlased, nende hulgas mitmed vanemad inimesed, leerist osa võtta, tulevad neis linnades peatselt korraldada uued leerid.

Oma ringreisi muljetest jutustab õpetaja Hansson, et kõikjal on olnud usulise elu vastu suur huvi. Vaimuliku elu taaskorraldamisel, mis nõuab siin pärast enamlaste poolt teostatud põhjalikku rüüstamist suuri pingutusi, ei ole ükiki Venemaa eestlane

keeldunud nõu või jõuga oma kaasabist. Ollakse tänuilukud ka Eestist saadava abi eest nii vaimulike raamatute kui ka mitmesuguste muude annetuste näol. Hiljuti võidi Narva kaudu Venemaa eestlastele saata järjekordselt üle 500 köite vaimulikku kirjandust, mis läks väljajaotamisele Jamburi, Oudova ja Kaporje koguduste liikmete vahel. Kuigi saadud raamatutega võidi varustada vaid murdosa koguduseliikmetest, aitavad esialgul needki küllalt tõhusalt kaasa tekiitud tühiku täitmisel. Peale raamatute on konsistooriumi poolt saadetud Venemaa eestlastele veel lauluheiti ja noote, missugused jaotati laiali peamiselt Jamburi koguduses.

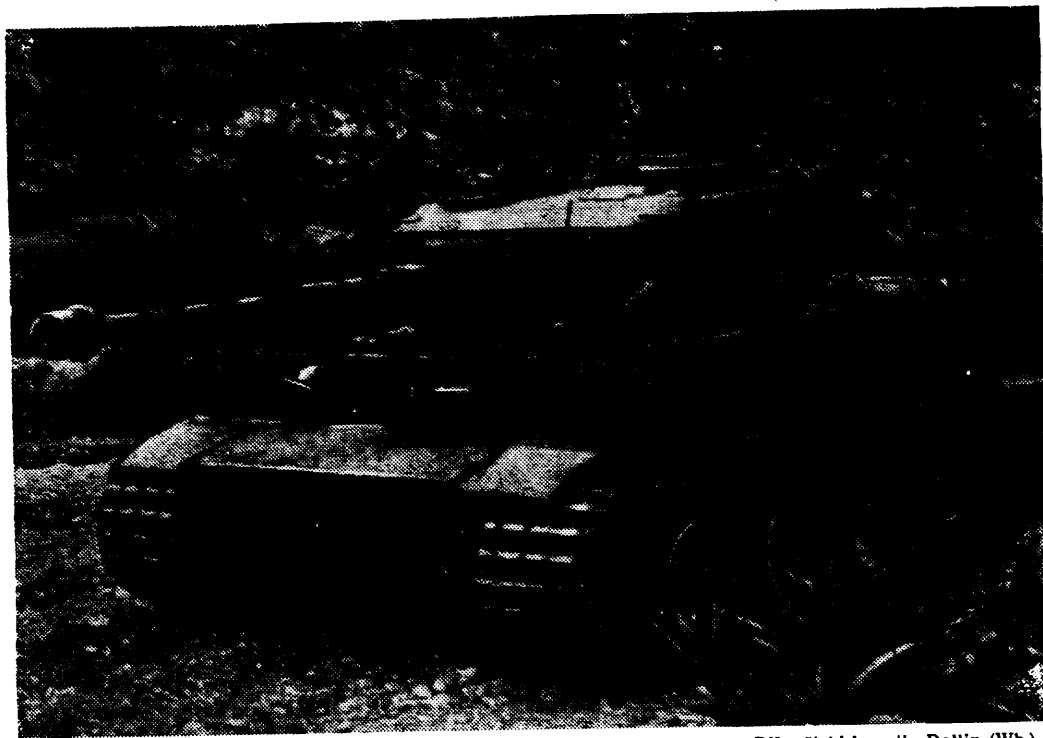
Rõõmustavaks sündmuseks Jamburi kogudusele oli neil päevil altaripildi üleandmine, mille saatis uuestiavatud kirikule isikliku kingitusena Narva Peetri koguduse õpetaja E. Kiviste. Peale selle saabus kogudusele Tallinna elanik V. Vaharmaa poolt annetatud hõbedast karikas koos teiste armulauariistadega. Seni oli kogudus sunnitud parema püüdumisel tarvitama armulauariistadena tavalist plekk-kruusi ja tald-

rikut. Puudutades kirikuõpetajate ja jutlustajate koosseisu küsimust, märgib õpetaja Hansson, et see ei paku praegu Venemaal just rõõmustavat pilti. Kuna õpetajaid, samuti jutlustamisõigust omavaid jumalasõnakulutajaid on siinses rajoonis liiga vähe, siis peavad vaimulikud teinima mitut kogudust. Vruuda õpetaja Heinrich Arge'l on näiteks 7 kogudust ja seetõttu ta sundab iga kogudust külastada ainult korra kahe kuu järele. Seejuures tuleb vaimulikul sõiduvõimaluste puudumisel kogudusi külastada enamasti jalgsi. Õp. Arge'l tuleb iga ringreisi kestel mõõda kogudusi maha matkata üldse kuni 500 km.

Vaimulikena ja nende asetäitjatena, kelle hooletaks on lähema tuleviku jooksul jäetud kirikuelu korraldamine, tegelevad praegu Narvataguses piirkonnas järgmised isikud: Kikerinos ja Volossovos — õpetaja M. Jögi, Vruudas õpetaja H. Arge, Oudovas jutlustaja H. Moora ja Jamburis jutustaja E. Eljas.

L. K.

Saksa relvatehnika uusim saavutus — hilgeltank „Tilger“, mis tegi mägisel Tunesias läbi oma esimese tuleproovi.

Jätkid „väljakesel saarel“

Üks Inglismaal elunev erapooletu poliitlik väljendas lause: „Inglased väidavad, et nad on avastanud maailma ja nad usuvad, et nad selle üle valitsevad. Ameeriklased on aga avastanud Inglismaa ja valitsevad selle üle tõeliselt.“ Kuidas see tegelikult välja näeb, toob „Messagero“ üksikasjalisel elumisel 45 miljoni inglase ja põhja-ameeriklasest „okupaatorlarmee“ vahel. Teame, kui võrd raske on pääseda ühte inglise majja või perekonda. Kuid jätkide saabumisel püüti üle saada „oma kindrusest“ et võtta vastu küllalisi suurima küllalishakkusega. Hoolitsemises ei piiratud mitte ükski ajaviitega, vaid siin oidi tähelepanelikult pistma asjus, nagu näit. saabaste puhastamine ja pükete pressimine. Moodustati komiteesid, kus koostati nimekirju inglise perekondade kohta, kes olid nõus majutama ameeriklasi külalistena.

Kuid kui ameeriklaste arv Inglismaal üha enam kasvab, siis ei jäänud küllalishakkuse püüa enam sellisena. Sagenevad vahejuhtumid, kusjuures oli keelatud tõsta avalikult protesti. Eriti vihasid inglise sõdurid, kelle tasu on 1/3 sellest, mida saab ameeriklane. Ja pealegi peab inglise sõdur kõiki seda ainult pealt vaatama, mis on lubatud Ameerika sõdurile ning kuidas see tänu oma pakule rahakotile kurameerib inglise tütarlastega. Londonis pole kunagi näha inglise ja Ameerika sõdureid koos.

Kuid ka ameeriklased omaltpoolt leiavad, et elu Inglismaal pole kuigi mugav. Muuhulgas ei meeldi neile, et inglased on nii saamatud ja mahajäänud. Ameerika ülemjuhatus püüab kogu energiaga sellele vastu töötada, sisendades ameeriklastele, et nad asuvad „väljakesel saarel“ 45 miljoni elanikuga ja nad peavad püüda suhtuda arusaamaga nende elu-vaatluse.

Päru arusaamatust tekitavad veel Ameerika väeasade kaastatunud teivillid, nagu ajakirjanikud, advokaadid, arstid, mehaanikud ja ärimehed, kes väga robustsed viisid loovad siin profiili.

Jätkaladelt

Meelelahutuseks tööliste korraldati Gatschina teatris filmiõhtu, millest võisid osa vene rahvusest töölised, kes on ümbruses tegevad uute teede ehitamisel.

Turvast abjukkuteks hakatakse tarvitama sellel talvel suureval hulgal Ost-rov'i rajoonis, milleks kohalikud elanikud siirduvad isevastustamise korras turvaloikamistöödele.

GÜNTHER PRIEN

27

Nüüd lõppeks jääb inglase seisma. Nagu haavatud metsloom seisab seal laev. Luukidest tõuseb rasket sinikolast suitsu, mis tõuseb pilvena taeva poole ja hõljub nagu pilnia kõlkuva tuule käes suruva laeva kohal. Nad vedasid nähtavasti vägivall, sest teistsiti polnud see mõeldav.

Lähenev vaenlane. Näen, kuidas nad hüppavad kilrest paatidesse ja meist edasi aerutavad.

Mu selja taga hüüab äkki Hānsel: „Silmapilrilt suitsupilv!“

Keerame. Tõepoolest põhja pool paks suitsupilv, raske ja must nagu leinalipp. Väikikilrilt sähvatas mõte: See võiks olla ahi inglasele... hävitaja või kergeristileja...

„Pidage laeva täpselt silmas,“ ütlen Hānselle, „ja kandke mulle kohe ette, kui olete kindlaks teinud, mis see on.“

„Bosnia“ mehed kiirustasid pisut liiga ümberistumisele. Üks paat läks vett täis. Oli haletsemisväärne näha neid nii abistatult põgenemas. Mõned karjuvad, mõned sirutavad käed meie poole välja ja vilpavad.

Võtame kursi hukkuva laeva poole. Samann ja Dittmer on tüürbordin, et võtta hukkuvald laevale. Nad kummarduvad sügavalt ettepoole, nii et nende käed peagu vees ripuvad.

Hävitati 2 Briti diviisi

To k l o. Sõjaliselt poolt teatatakse, et India-Burma piiril on Jaapani väed ulatuslike operatsioonide tulemusena piiranud sisse ja hävitanud 2 Briti diviisi.

Leegionäri nädal

Ettevalmistusi tulevaseks võitluseks. Esmapäev... On alanud uus nädal. Kui mitmes öiet sellest ajast, mil taktisammul läbitasime laagriväga? Kui mitmes sellest päevast, mil meile teatatakse, et Juhil luba oma rahvusliku väeosa moodustamiseks? Paljudel meile huigast on sõdureina juba erakordsed rindel olelatud pingutused ja saavutused seljatanud. Seal toimus see oma elu eest. Siin on aga tegemist oma isikliku tahte vabahtlikku kontsentratsiooniga, mis sunnib keha edasi, mis püüab iga juhul antud ülesannete ja nõuetega toime tulla.

Esimesed tunnid on pühendatud aise-õppusele. Käsitatakse luureteabe ja rünnakrühmade tegevust. Meie ees on ülesanded, milleid pidime pühapäeval lahendamaks. Nii mõnegi ägeda vaidluse põhjatas see tubades, kus lamame kaheksa- ja kümnekesi. Sageli oli iga oma arvamine ühe või teise ülesande läbiviimise kohta, kuidas seda või teist reitva paremini asetada. Välgukilruse järgnevad nädalid tunnis küsimus ja vastus üksteisele. Siin on teistsiti kui koolis. Üht asja kas teatakse või mitte. Vahepealset ei ole.

Teistsipäev... Kes ei ole meist ununud, et ta tunneb oma reitva põhjalikult. Luge-matuid kordi on see relv meid teeninud, meie elu kaitsevad, sunnitud vaenlast alluma seadustele, mis tingitud meie tegevusest või murdnud tema vastupanu. Meie ei ole aga tuginud kunagi selle reitva müsteooriassa. Oleme alati jäänud tema välismise köidikuks. Meie oleme küll osanud teda käsitada, aga meie ei ole osanud teda hinnata. Meie oleme küll mõnikord tõrgete üle vandanud ja selle või teise reitva paremini imetlenud, tema saavutusi ainult kaudselt kaasa elanud.

Nüüd lamame jälle reitva taga. Tundide viil. Kanname teda ja laseme, nii kui oleks kibe tööde taga. Aga nüüd vaatleme teda hoopis teiste silmadega, uues valguses. Küll elab ta meie käes, küll muutub kuulipildiga vaenlase postiloonele sisse tungides tuldilgavaks masinaks, surmavaks sõbraks — aga kas ei tegutses meie kõrval ka paljud teised relvad? Kas ei ole nad selle reitva kaasas, mida meie oma käel kanname? Kas ei ole surm, mida nad vaenlase hävitamiseks välja purakavad, vandi tühendal kujul? Seal ülal ja seal kõrval — kõik on rakendatud meie sihi saavutamiseks. Kõige lihtsamal kujul on surm üksteist kaite vahel kammimas. Sajal viilal ja kujul aga juhib teda üks aju: juhi aju, kes määrab relvadele nende tegevuse, nende ruumi võitluses.

Iga võite reitva juures peab toimuma ka kinnisilm. Ainult nii saavutame suurima kindluse ja võime reitva käsitada igas olukorras, ka õppimedes.

Kolmapäev... Ühe tunni eest tulime tagasi maastikuõppusest. Rõided olid läbimärjad, teraskiivriti tilkustid vihmapiisad kr o vabele ja rasked sõdurisaapad löid loikudes porli kõrgele üles. Meie kätel, relvadel ja riietel kleepus harjutusväljaku raske pruunikas sav. Ja nüüd istume lõunalaual. Ainult paar tumedat, marga laiku näitavad, et siin on harja ja seebiga imet tehtud.

Veel ühe tund ja jälle algab õppus. Lõpmatu palju on veel teha. Lauas aga näib kõigil aega olevat küllaldaselt. Ei ole mingit mõtet kiirustada söömisel. Seda tegime esimesil päevil, nagu kartes, et keegi võiks toidu meie eest ära korjata.

Põrand põleb iga lõunasöögi ajal meie jalge all. Ja, omelt: istume lauas ning meie juht keerleb rahulikult kõige igapäevasemate küsimuste ümber. Väliselt ei ole meil aega „aeg“ meie jaoks mingit tähendust. Üksainus väike samm on vajalik selle kiiruse ja ärevuse varjamiseks, mis keeb meie sisemuses. Õpime seda aeglaselt ja kannatlikult: enesevalitsemist.

Hävitati 2 bolsheviike pataljoni

Leningrad tabavas kahuritules

Juhi peakorterist, 9. aprillil.

Sõjajõudude ülemjuhatus teatab:

Idarindel teatatakse ainult kohaliku tähtsusega võitlustest. Puhastaktsioonil Donetsi keskjooksul hävitati kaks vaenlase pataljoni ja võeti teatud arv vange. Maaväe raske suurtükivägi tulistas hea mõjuga sõjaliselt tähtsaid sihte Leningradis.

Tunesias jätkub mitmekord-selt ülekulude vaenlase jõudude suurrünnak Saksa-Itaalia vägede vastu. Lõunarindel tõmbusid meie üksused kestvates rasketes võitlustes uuele liinile. Ümberhaaramiskatsed löödi kibedates võitlustes tagasi. Kesk- ja põhjaloigus nurjusid mitmed tugevad Briti-Ühendriikide jõudude läbimurruksed. Seejuures hävitati 33 vaenlase tanki.

Vaenlane kaotas päevastl ettetungidel okupeeritud läänepiirkondade rannikule 3 lennukit.

Briti pommilatajad heitsid moodunud ööl löhke- ja süütepomme Lääne-Sak-samaa piirkonnale. Elanikkonnal oli kaotusi. Ohujõudude ja mereväe õhutõrje kahurivägi ning õhuväe tulistasid alla 15 vaenlase lennukit.

Neljapäev... Pulss haamerdub... süda lööb raskelt ja kopsud ahmivad kiinudes õhku. Kas ei ole jooksimisel üldse lõppu? Kui palju ringe oleme juba joosnud? Kord varem oli samuti! Vaenlane oli meist vaevalt 1000 meetri kaugusel. Tema tulised terasest tervitused olid määratud meile, kes me mööda kõrgendikku üles jooksime. Ka siis löötsid meid meie kopsud ja vasardus süda, ajus aga oli vaid üks käsk: ma ta h a n! Mahajäämine oleks võrdunud surmale. Nii siis edasi! Siin on tundemärgid samad, kuigi olukord on teine. Midagi ei takista meid lihtsalt mahahitmast ja ütlema: ma ei suuda enam. Aga siiski peitub meis midagi, mis sunnib väinud jalgu jälle jooksurajal edasi liikuma: ta h e. Meeter meetri järel kihutab ta meid edasi, kuni eesmärk on seljaga.

Reede... Kui tugevasti lõhnab muld varakevadel. Kõik meis peidus olnud elavnamalt päritud sajandeid vanad põlvharja instinktid ärkavad taas ellu. Siin, pruunide üle talve püsinud rohukõrte vahel, kus puhkab meie keha, tärkab varsti uus aas. Kaugemal meie ees on aga labidad kaevanud mulda. Padruni-kestad lamavad kaeviku äärel ja läbikuivanud ning raagus põõsaste on näha metsaserva. Roomates ja hüpatas tungime edasi ning siis ei tunne meie enam mulla hõngu. Selle ületab higitaur, mis hoovab meie lähimärgadest kehast. Juba teiskordselt katame täna seda maad. Võib olla teeme seda veel kolmas kord, neljas kord...

See ei ole tõelikkus, vaid ainult har-jutus. Kamraadid arvustavad heatahtlikult tehtud vigu, sest vigade kriitikat õpime. Lamades maas, kied kõverdunud püsside

ja labidavarte ümber, ootama käsklusi, kordame neid mõttes ja mõnikord naerata meid omaette, sest meie teekime teistsiti. Nii valmistume ette tulevaseks võitluseks.

Laupäev... Nädal on lõpul. Veelkord koondame kõik jõud, et õppustel pakutavaid oskusi haarata, neid mällu vajutada. Siis on õppus läbi. Kui siis õhtu jõuab, istume mugavalt toolidel või voodiserval. Muusika on meie ümber ja meis enestes. Südamed ja meeled vabanevad ängistusest. Rindemehed unustavad pimedais punkreis veedetud nädalad, kus üle peade voogasid mürakude hülgid ja rõõgatused. Unustatud on ööd täis painajalikke viirastusi ja päevad täis võitlusmõllu. Ja kas tõesti on vaid tunnid möödunud sellest, kui hüppasime üle kraavide, kõik mõtted suunatud vaid relvadele ja inim-teele ja plaanidele. Üldse kõigile, mida on vaja teada, et hävitada vaenlast. Eba-tõenäolised tunduvad need tunnid, istu-des soojas toas keset metsa, tammehaigudega täidetud kamina ees.

Homme on pühapäev. Aitnukene päev nädalas, kus keha ja vaim saavad oma teenitud puhkuse. Ja siis oleme jälle relvastatud uue nädala nõudmistele vastu. Nii vormume meie nädal nädala järel, sulatades südame, aju ja lihaste kolm-ainsuse ainsaks võimeaks tervikuks, mis kehasid endas jõudu ja on ettevalmistatud kõige tulevase vastu. Nii kasvavad eesti SS-leegionärid ka homse ülesande aiasse. Ja kui siis kevadel kord laagri vä-ravad avanuvad, siis hoiat alt bolshevist-lik koletis — Eesti SS-Leegion tuleb!

SS-Sõjakirjasaatja
Valentin Reese.

Teenäitaja Eesti Leegioni asupaiga juurde.

doni vaesemast linnaosast.

„Sa ju värsled, kas sa nii hirmsasti kartsid?“

Ta raputab pead. „Ei, mul on al-nult kelm, Sir.“

„Sa võid hiljem saada konjakti,“ ütlen.

Ta teeb väikese kummarduse ja et tõendada oma tänuhankust, lisab ta:

„Meie kõik olime muidugi väga kohkunud, Sir. Tele ei võl endale ette kujutada, kuidas see oli. Vaatame me-rele ning ei näe muud kui taevast ja lained. Äkki tõuseb meie ette mingi suur hall asi, mis ahbib nii tugevasti kui loom. Arvan Sir, kui mulle oleks vastu tulnud meremadu, ma poleks tundnud nii suurt hirmu.“

Jõudsiime „Bosniale“ päris lähedale.

„Kus on kapten?“ hüüan üle vee.

Paadis tõuseb keegi ohvitser püsil ja näitab „Bosnia“ poole.

„Pardal,“ vastab ta.

Vaatan laeva poole. Seda ämbrit-seb suits ja tuli, nagu ujuv vulkaan liigub see vees.

„Mis ta seal teeb?“

„Ta põletab pabereid.“

Sel silmapilgul kujutan endale seda olukorda ette. Mees seal põlevale lae-val päris äärs, sadasil milie rannikust eemal, ilma päästepaadita, keset suitsu ja tuld ning hävitab oma laevapabe-reid, et need ei langeks vaenlase kätte. Auväärt!

„Ja kes olete teie?“ küsisin ohvit-serilt.

Ta tõstab kae mütsi juurde: „Esi-mene ohvitser „Bosnia!“

„Tulge meie pardale!“

Ta ronib pardale, kusjuures Dittmer

teda abistab. Tegelikult ei näe ta välja nagu meremees, ta on tüse, kahvatu ja muhe mees. Dekil olles tervitab ta veelkord torni poole.

Vahepeal on stjuuard „Bosnia“ päästepaadile võetud. Ja meie sõidame lähenevale laevale vastu. See on suur Norra laev, mille kogu kere seisab veepinnal.

Teel sinna näeme veel ühte mere-hädalist. Peatume. Saamann ja Dittmer toovad ta dekile.

Lähem tornist alla ja vaatlen meest lähemalt. Ta lamab nagu surnu. See on väike ja kõhn inimene, veel võrd-lemisel noor, kuid kurnatud nagu vana poola hobune. Ta näol ja närustel riietel on sõejäljed — arvatavasti „Bos-nia“ kätja.

Samann võitis talt jaki ja särgi seljast. Ta on haletsemisväärne kõhn. Ta ribisid võib üksikult lugeda, need on nagu linnupuuri pulgakused.

Dittmer haaras ta kätest kinni ja teeb talle kunstlikku hingamist. Minu kõrval seisab esimene ohvitser „Bos-nialt“, ka tema vaatab meelemerkuse-ta lamava poole ja ütleb siis: „Sak-sa rahvas on suuremeelne rahvas, Sir.“

Vaatan teda, kuidas ta seal seisab — tüse, korrastatud ja arvatavasti äär-miselt rahul oma pugeva kavaluse pärast.

Ja korraga ei saa ma end enam taltsutada ja ütlen jämedalt:

„Oleksite püdanud sellele vaesele koerale paremini süda andma...“

Siis jätsin ta sinna seisma ja läk-sin uuesti torni.

Norralane on nüüd jõudnud nii

lähedale, et ta on selgelt äratuntav oma suure lipuga võõril. Jõudnud meie laevale päris lähedale, kästin tal signaalmärgil hüvamisega peatuda. Ta jääb meie lähedal seisma. Ta kere tõuseb musta ja järsu kaljumüüri-na kõrgele veepinnale.

Signaliseerime temale: „Palun võt-ke ühe inglise laeva meeskond peale.“ Nad vastavad: „Salme aru,“ ja lasevad ähe paadi vette.

A'gul võetakse väike kätja peale, kes ikka veel meelemerkusest on. Siis läheb esimene ohvitser. Ta tervitab veelkord torni suunas, enne kui ta läheb.

Kõnelen Norra paadiohvitseriga ja seletan talle olukorra. Näitan talle „Bosnia“ paati ja tagaplaanil põlevat laeva. Just sel silmapilgul hüppab üks mees vette. See peab kapten olema. Arvatavasti on ta oma paberitega nüüd saanud valmis.

„Selle mehe seal peate ka veel päästma,“ ütlen. Norralane noogutab ja viskab paadi vette.

Siis ootame kuni ta oma pääste-aktsiooniga valmis saab.

See kestab kaua ja meie vaatlus-postid vaatavad närviliselt otsides sil-mapiiri poole. Sest „Bosnia“ telegra-feeris ju SOS, ja suitsupilv seisab nagu hädakisa põleva laeva kohal. See peab ju sadade millide kauguselt näha olema.

Lõppeks heiskab norralane jumala-gajatuks lipu ja sõidab lõuna poole.

Peame ohverdama veel ühe tor-peedo, et jõuda kiiremini lõpule.

Järgneb.

Alutaguse teateid

VAIVARAST

Ehitatakse karanteenihoonet

Vaivara raudteejaama juures alustati neil päevil karanteenihoonet ehitamist. Uus karanteenihoonet tuleb võrdlemisi ruumikas ning peab valmima maikuuks. Venemaal evakueerivate eestlaste jaoks saab Narva piirkond seega äärmiselt 3 karanteeni — Narvas, Jõhvis ja Vaivaras.

Eesti Leegioni vastuvõtukomisjon, mis pidi Vaivaras teostama vastuvõttu 10. ja 16. aprillil, saadud korralduse kohaselt Vaivaras ei sõida, kuna Vaivara vallas on määratud vastuvõtt 14. — 16. aprillini Jõhvis.

Arutati põllumajanduslikke päevaküsimusi

Vaivara vallamajas peeti laupäeval põllumajandusjuhtide koosolek, kus arutati mitmesuguseid põllumajanduslikke küsimusi. Tööjõudude alal oli esitatud vallas seni nõudmisi 53 tööliste saamiseks. Kuna vahepeal osa talupidajaid on omal algatusel põllutööd alustanud ja täiendavalt nõutakse andmeid ka nooremate tööjõudude vajaduse kohta, määrati uueks registreerimise tähtpäevaks 20. aprill. Viljaseemne soetamise alal selgitati küsimust, kuid võrd põllupidajad suudavad üksteisele seemet laenuks. Vastava kokkuleppe kohaselt tuleb seemnelaenujal tasuda saadud seemne arvel laenuaja norme. Kuna aga Vaivaras oma seemnest ei jätku, tuleb viljaseemne hankida ka väljastpoolt asutustest kaudu.

NARVATAGUSEST

Raja vallas tasuti sõjakahjud

8., 9. ja 10. aprillil toimus Raja vallamajas valla talupidajatele 1940. a. suvel sõjategevuse tagajärjel tekitatud sõjakahjude tasumine. Kuna Raja vallas püsis rinne kauemat aega, oli kahjusajate hulk võrdlemisi suur. Kogusummas makseti 282 talunikule kahjutasuks 24.448,91 rmk.

Vasknarva täitis ralenormi

Raietööde kohta tehtud kokkuvõtetest nähtub, et Lõuna-Alutagusele on edukalt täitnud oma kohustusi Vasknarva vald, kus ralenorm täideti 100-protsendiliselt. Nõrgemini täitis siin piirkonnas normi Illaka vald. Mitmesugustel põhjustel on siin jäänud 40 prots. normist täitmata. Osaliselt jätkub ralenormide täitmine praegugi, kusjuures raietööd on rakendatud proportsiooni koorimisele.

Eestlase nägu, aga Nõukogude munder. Nõukogude Venemaal pääsenud eestlasi koonduslaagris.

Töö ootab tegijat

Põllutööhooneg on ukse ees. Varasemad mehed on juba äketege pöördunud. Nende eeskujule järgnevad varsti ka teised, sest kõrgemad, läbilaskja aluspõhja-ga maad on juba sedavõrd tahenenud, et võimaldavad libistaja ja äkke kasutamist. Kõikjal üle maa on alanud hoogsad eeltoodud eelolevate tootmisasutuste. Sellega kaasas käib ka kerkinud päevakorrale ka tööjõu mured.

Meie põllumajanduse tööandus eeloleval põllutööd hooajal osutab märkimisväärselt suurenenud. Uus külvikava näeb ette toidutervilja, kartuli ja lina kasvupindade tunduvalt laiendamist, võrreldes nende põllukultuuride kasvupindade mõõdunud aastaga kasvupindadega. Sellega seoses suureb ka töömaht eeloleval põllutööhooneal, sest kartul ja lina kuuluvad meie tööanduslikumate põllukultuuride hulka. Samuti on toidutervilja tööandus tunduvalt suurem kui näiteks põlluhelna, mille kasvupinna laiendamisele pöörati meil suurt tähelepanu enne sõda, kus põllukaril oli keskseks majapidamisharuks ja tuli eeljärjekorras hoolitseda karja söödapidade laiendamise eest.

Nüüd on aga elukord põllumajandus- ja tootmisel alal oluliselt muutunud. On selge ilma pikemata, et igapäevase leivaga tuleb eeljärjekorras varustada võitlevat rinnet ja rinde heaks töötavat tagaajal elanikkonda, ning alles teises järjekorras tuleb kõne alla karja söötmistingimuste parandamine. Iga kilo toiduvilja, mis enam toodetakse, kindlustab eesti rahvast stapanuõiguse sõjarekustele, suurendab tema tööpanust võitleva rinde heaks ja suurendab nende välistalve meeste töögivõimet, kes oma rinnaga moodustavad vankumatu kaitsevali idast tulevate lahvadele.

Kui neil päevil pöördusid koju sajad eesti mehed, kellel õnnestus pääseda „punasest pörgust“, siis tõendavad nende meeste kannatused, et eesti rahva elu on ainult siis kindlustatud oma isade maal, kui on lõplikult kõrvaldatud ida poolt varitsav surmaoht.

See tõelastele hõlmatamatu loogika kirjutab ette, et uus külvikava, hoolimata tema suuremast tööandusest, tuleb täita.

norm täitmata, siis tuleb tagasimaksmisele kuuluv viil viia kokkuvõttepunktide norma kaitteks ja viljast saadud raha ühes 10-protsendilise lisaga antakse üle uusaasajatele. Kui uusaasaja ei ole praegu põllupidaja, siis loetakse ta vilja kättesaamisest alates isevastustajaks ja tal tuleb ära anda elatistabesinete kaardid nii kauaks kui jätkub sellest viljast tema leibkonnale liikmete toidulustamiseks, kusjuures talle arvestatakse isevastustajate kohta ettenähtud normid.

Kui on kaalul rahva elu ja surma küsimus, siis tuleb ületada iga pingutus, mis aitab ehitada rahva elu. Ja üheks selliseks järjekordest pingutuseks on eeloleval põllumajanduslik tootmislahing, mis peab kindlustama igapäevase leiva igale eesti rahva liikmele.

Möödunud aasta kogemused tõendavad, et ühiste pingutuste rakendamisel meie rahvas võib suuri asju korda saata. Hoolimata sellest, et bolševikkude hävitus-töö tulemusena meie põllumajandus kaotas kümmed tuhanded töövilmeilised mehed ja naised ning ligikaudu üks kolmandik oma paremaid hooabest, suudeti kehvadised põllutööd õigeaegselt lõpetada. Sama kordaminek ilmnes ka sügisestel viljakoristamistöödel.

Viljade õigeaegse koristamisega mõõdunud aastal päästeti meie põllumehe tööväe vähimenemise ohus ja kindlustati teataval piirides igapäevane leib linnade elanikkonnale, keda kommunistid määrasid näljasaumale meie 3–4 aasta vilja-tagavarade röövimiseks.

Need saavutused hooajalistel põllutöödel õnnestusid aga peamiselt selle tõttu, et linnade töötas maale põllutööle — abistama põllumeest tema ülejõukäivast pingutusest. Tuhanded linnased kõigist ühe-konnast kihtidest, kel polnud aastatejooksul mingit kokkupuutust tegelike talutöödega, läksid maale, panes kõhklema-tult käd külge igale otseastavale tööle. Suurem osa linnade lõikusabilistest tõendas oma tegeliku tööga, et hea tahtmise juures võib ka linnane võrdlemisi lähikese aja jooksul kohaneda lihtsamate maatöödega.

Siinjuures ei saa jätta kahe silma vahele asjaolu, et mõõdunud aastal aitas viljakoristustööde õigeaegsele lõpuleviimisele õige suurel määral kaasa ka soodne ilmastik (kuivad pükeelised ilmad viljakoristamisaajal).

Nelast tõsisest tuleb tõmmata teatavaid järeldused.

On selge, et uus külvikava, kus peatööd on koondatud tööanduslikke põllukultuuride — toidutervilja, kartuli ja lina kasvupinna laiendamisele, nõuab suuremat tööpanust põllumajandustöödel kui mõõdunud aastal. Samuti ei saa enne lootma jääda ka soodsa ilmastiku väljavalitusele. Mis puutub aga olemasolevasse tööjõusse taludes, siis on see veelgi vähenenud, sest osa nooremad mehed on vahepeal siirdunud rindele ja Eesti Leegioni täitma oma kohust kodumaa vastu.

Sellest järeldub, et käesoleval aastal tuleb põllumajanduse juhtida ka need nähtamatud või poolikult rakendatud tööjõuvarad linnades, maa-asulais ja väikekohtade pidajate perekondades, kes mõõdunud aastal ei jõunud kaasa põllumajanduse töölahingu rindel. Nagu vastavad andmed tõendavad, on meil veel üksikuid

Viletsuste riigist kodumaale

Ants Lauter voorimeheks. — Eesti kolonelid Siberis metsatööl

Veikije Luki juures tuli koos teiste eestlastega sakslaste poolele üle kapten Edmund Sepik 48 a. vana, kes oma elukäigust Nõukogude Venemaal jutustab järgmist:

Mind mobiliseeriti 5. aug. 1941. a. Tallinna kindlustustöödelt ja viidi paar päeva hiljem aurik „Tõnuga“ Leningradi. Sealtoosin sõit lõpeti linnakeses, mis asub 700 km Sverdlovskist põhja pool. Siin asusid NKVD töölaagrid, milles leidis põlu alla sattunud igast rahvakihist.

Meid määrati tööle mangaanikaevandusse. Kui protesteerisime selle mobiliseerituse suhtes ebaõige käitumise pärast, siis öeldi, et määramine on sündinud partei tahtel. Mina töötasin kaevanduses laadijana, kusjuures vähemalt

13-tunnilise päeva juures teenisin tükki-tüki keskmiselt 1,30 rubla.

Palgapäeval tihti raba ei saanudki, vaid nõuti koguni juurdemaksmist, kuna laagris jagatav nälgitoidu osutus hinnalt kallimaks töötamast. Elati ühiselamuis, milles viletsust seiskorrasid on juba varemgi räägitud. Kaevanduse töödelt viidi mind hiljem tööbrigadi, mille juhiks oli määratud kol. Itin. Tõnso. Siin seisnes meie ülesanne kaevanduse varustamisega puumaterjaliga. 1942. a. jaanuaris mobiliseeriti mehed kuni 40 eluaastani ja tööbrigad lagunes. Edasi töötasin vagunihaakijana. Tuntumast sõjaväelastest asusid siin kol. Olbrei, kol. Sikk, kol. Vadi, kol. Leita. Mullas, kol. Kruum ja lendur-insener kol. Itin. Post.

15. veebruaril mobiliseeriti laagrist kõik ülejäänud mehed eesti diviisi. Sverdlovski sõjaväeringkonnas asus neljalik-meline vastuvõtukomisjon, kelle koosseisu kuulusid ka põllutöörahvakomissarid Abels ja Lütta. Komisjoni mehed arstlikku järelevalvet ei teinud, tuli vaid täita ankeet ja anda elulookirjeid. Kuna esimesel mobiliseerimisel praegiti vilja mehed, kes kandsid prille, siis võeti nüüd ka prillimehed. Veel tehti teatavaks, et diviisi ülemaks on määratud kol. Itin. Vassil.

Autoroodu ülemanna sõitsin siit Tšibarkul, kus eesti diviisi formeeriti kuni septembrikuni. Seitsme kuud tuli siia veeta võimalustes elutingimustes. Elati müd-onides, kusjuures pidaid lõikust kõhu-soetõbi ja muud taudid. Ainuüksi ühest poigast suri 250 meest. Algu tehti õppust harilike puukoppidega, hiljem käis laagris Voroshilovi, kes tegi korralduse puupüsside kätteandmiseks. Lõpuks anti ka päripüssid, aga need olid sedavõrd vähe, et õppust said teha üksikud grupid järeleööbda.

Novembrikuus algas diviisi Kolonnast, Moskva lähedal, 400 km pikkust jalgrännakat frontile Veikije Luki piirkonda. See oli tõeline viletsuse rongkäik. Pakases

piirkond, kus töötasid põllumajanduses ei ole kaugelki veel rakendatud saja protsendi ulatuses. Sama võib ütelda ka linnade ja alevite tööjõuvarude kohta.

Siin leidub veel jõudetööjõude nihaasti üksikute, kindlasehukusteta meesliikute, naiste ja kasvava nooroo esitajate näol. Kuid mõõdunud aastal see nähtamatu või osaliselt nähtav tööjõu reserv ei leidnud veel rakendust hädavajajalist hooajastöödel, siis tänava nüüvaval eesti rahva eluhoovid, et see tööjõu reserv käiku lasta.

Bolševismi oht pole veel likvideeritud. Nii kaua, kui pole hävitatud Nõukogude Vene sõjaline jõud, pole kõrvaldatud eesti rahvast varitsav surmaoht idapirli tagant.

Kõik pingutused, mis aitavad kaasa sellele, et kõrvaldame, tagavad eesti rahva elu sellel maal, mida harinud meie eelised põlvest põlve. Ja üks elulisema tähtsusega pingutus eesti rahva olemasolu kindlustamisel on meie tööjõureservi de käikulaskmine uue külvikava täitmiseks.

ja tulukudes haigestunud mehed maadilt. Inglise-Ameerika saadad, mis kandis valmistamisastana arvu 1919, oold pehastunud ja lagunenud jalas. Ülekoormatud veokite ette rakendatud hobused seisis vaevalt jalul, mehed pldid loomi järjeest toetama. Meil oli kasutada 48 hobust, kelledest frontile jõudis ainult 17. Kuna varustus tuli siiski kaasa viia,

rakendati mehed vedama suur-tükke ja minipildujaid.

Toidumoonat tuli maha jätta, 48 tunni jooksul said mehed üks kord sooja suppi, mis koosnes hirsist ja veest. Nii jõuti lõpuks 19. detsembril Veikije Luki juurde tagumisele liinile. Eestilini asus seal vene-laste pataljon, millest oli järele jäänud ainult 86 meest.

21. detsembril viidi meid eestlinile. Olime rõõmsad ammuoodatud silmapilgu saabumisele. Tahtime meeldi täita Stalin käsku — tingimata edasi! Ja nii läksimegi — sakslaste poolele.

Üksikud polgud olid üle läinud juba varem. Tule avamiseks käsklust ei antud. Üks eestlane ja sakslane hüüdsid — tulge üle! Mindi massiliselt. Olime üllatunud lahkest vastuvõtust, kuigi me poltrukkide loba sakslaste metsikutest niikunil ei uskunud. Hoopis teine maailm avanes äkki me ees — süia, sigarette, veinil. Sõbralikud näod ümberingil, lahkend jutlemised. Ja sakslaste varustus, relvad — sellist korralikku armeed polnud me näru-sest ümbrusest tulles harjunud nägema. Mele rõõm oli kujutlematu. Muide — tuntu-eestlastest nägin Nõuk. Venemaal ka mitmeid meie tuntud näitlejaid. Irdeli kullakaevanduse koolhoosis töötasid hobus-meestena Ants Lauter ja August Rebane. Tihti võis neid linnakeses tänaval näha liikumas punkoormaga. Lauteri tervis polnud kõige parem. Paul Pinnä viibis Irbis metsatööl. Hiljem viidi näitlejad kunstilise ansambli koosseisu.

Põllumehe varustatakse tarbekaupadega

Põllumeestele antakse preemiad tarbekaupade näol vastavalt sellele, kuidas nad on täitnud oma vilja-normi.

Kohuslike müüginormide katteks alates 1. sept. 1942 kuni 31. jaan. müüdüd teraviljakoguste eest antakse iga 1000 kg teravilja eest 4 preemiapunkti. Iga 1000 kg vilja eest, mis müüdüd 1. veebruarist kuni 31. augustini s.a. antakse 3 preemiapunkti. Ülenormi müüdüd teravilja eest antakse preemiapunkte kahe-kordselt. Alalhoidu lepingute alusel kuni 31. märtsini ostupunktidest toodud teraviljakogused arvestatakse müüduks kuni 31. jaanuarini s. a. Kellel 31. jaanuarini ei olnud täidetud pooliki neile määratud viljanormi, loetakse kõiki vilja, ka see, mis varem ära toodud, müüduks pärast 31. jaanuari. Talunikud, kes müüvad vilja rohkem kui neile normiks oli määratud, saavad iga ülenormi müüdüd 50 kg toidutervilja ja 100 kg söödateravilja eest ühe petrooleumi preemiatahe 1 liitri petrooleumi ostmiseks. Iga preemiapunkt annab õiguse osta kas 0,5 liitrit viina, või 0,5 l valgustussinet „Alkat“ või 0,5 kg suhkrut, või 10 gr sahharini, või 3 kg soola või 40 paberossi või 100 paberossikesta omal valikul. Samuti on preemiapunkti vastu võimalik osta kas peenraukaupa või muud tarbesemid. Preemiapunktid on trükitud hüvitussedellil, mida saadab välja turukorraldusvalitsus,

PIIMATOOTJA, kui sa ajutiselt saad piimatootustest koortud piima vähem tagasi, siis tea, et sellega sa alad korjendada linnades laste toidustamist.

„Pisuhännaga“ ümber Eesti

Kuidas suhtus arvustus Narva teatri külaskäiguetendustesse

Narva teater on E. Vilde kõmöödia „Pisuhännaga“ jõudnud tagasi pikimalt ringreisilt, mida Narva teater on kunagi sooritanud. Peale esimest seitset etendust kodulinna toimus ringreis Virumaale, kus anti üheksas kohas 11 etendust, mida külastas 3419 inimest.

Sellele järgnenud uus ringreis, mis algas 5. märtsil, haaras kauge-maid maakondi ja läbis järgmised asulad: Tapa, Rakke, Jõgeva, Tartu, Kaarepere, Vajangu, J. Jaani, Paide (2 etendust), Türi, Viljandi, Abja, Kilingi-Nõmme (2 etendust), Mõisaküla, Sindi, Vändra, Käru, Lelle ja Rapla (2 et.). Kokku anti 21 etendust viies maakonnas, mida külastas 8564 inimest. Rohkemal arvul vaatajaid oli Tartus — 573, Abjas — 525 ja Mõisakülas — 479.

Seega mõlema ringreisi kohta oli kokku 32 etendust 11.983 külastajaga.

Huvitav on heita pilk arvustustele, mis on ilmunud mitmetes eesti ajalehtedes, et näha, kuidas on narvalased oma lavastusega mujal meeldinud.

K. Viljuri lavastusega ollakse üldiselt rahul. „Postimees“, „Sakala“, „Järva Teataja“ leiavad siiski vähemaid puudusi lavalistes liikumises ja tegelaste koosmängu „unustamises“. K. Viljuri ise vana Vestmami osas on kõikjal silma torganud liiga tugevate müüniliste väljendustega, mis näit. „Virumaa Teataja“ arvates „tundusid komöödiat labastavalt üleaarustena“. Mis sellest, et „Vestmann tuli vene saabastes linna“, vihjatakse edasi.

Kõikjal pälvib kiitust R. Murss Tiit Piibelehena. „Seesugune Piibeleht oli tõesti nauditav“, märgib „Sakala“, lisades, et Murss esitas osa väga korrektse tasakaalukusega. Sama leiavad ka eranditult kõik teised arvustused.

A. Lääne Ludvig Sander kutsub esile mitmesuguseid arvamus. Leitakse, et Lääne mängis üldiselt hästi, kuid tema juures segas vahete-vahel see, mida nimetame päitejahlkuseks. „Üleminekud tundusid rohkem mängituna kui elatuna“, leiab „Revaler Zeitung“. Üldiselt jäädakse Sanderi kuju-ga rahule, samuti kui F. Turbani esitatud Matildega. Huvitav on siinkohal võrrelda siiski kahte arvustust Matilde kohta. „...kõi-

giti õnnestunult ja läbinisti veenvalt,“ kirjutab „Järva Teataja“, kuna „Revaler Zeitung“ leiab, et osaline „mõjus kahvatuma ja asjaarmastuslikuna.“ Lüga suur vahe, et uskuda mõlema õigust.

Lombaka Laurana mängis Rakveres H. Väärt, leides tunnustust. Mujal aga esineb äkki Laurana A. Uim-Lääne, kellel „RZ“ ja „Järva Teataja“ soovivad enam osasse süvenemist ja suuremat sisemist panust. Ka „Sakala“ soovib Lauralt rohkem elavust ja leiab: „Ka tundus Laura Vestmami noorema tütre-na oma õest märksa vanem.“

Üldiselt peetakse näidendi õnnestunuks, mis teenis täiesti saadud suure aplausid ja pakkus meeldivat külakosti kaugelelt külalistelt.

Pärnus esinesid K. Viljuri, A. Lääne ja R. Murss pärnlaste poolt esitatud „Kooja-sõidus“, saades hea arvustuse osaliseks.

Läinud reedel mängiti „Pisuhännaga“ 40. korda (Narvas 8. korda), tagasi jõudnult pikalt ringreisilt, mis siiski oma kestuselt oleks võinud olla lühem ja kaugele Lääne-Eesti asulate asemel haarata lähemaid kohti, kus asuvad eesti vabatahtlike-pataljonid.

Kirjanduslikke lähitendeid

Helilooja Eduard Tubin hakkab looma ooperit, mille libreto on kirjutatud Eino Uuli. Ooper peakirjaga „Sinimäed“ kajastab Vabadussõja päevi.

Henrik Visnapuul on ilmunas ballaadidekogu „Tuule-ema“, mis sisaldab 11 varem ajakirjades ilmunud balladi.

Oskar Luts töötab praegu oma Paunvere lugude järje—„Sõigise“ II kallal, mis kujutab Georg-Adnel Kilre elu ostetud asundustalus.

„Eesti Sõna“ kuulutas välja romaani võistluse, mille auhindadeks on 5000, 3000 ja 1000 rmk. Tööde esitamise viimane tähtpäev on 1. novem-ber 1943.

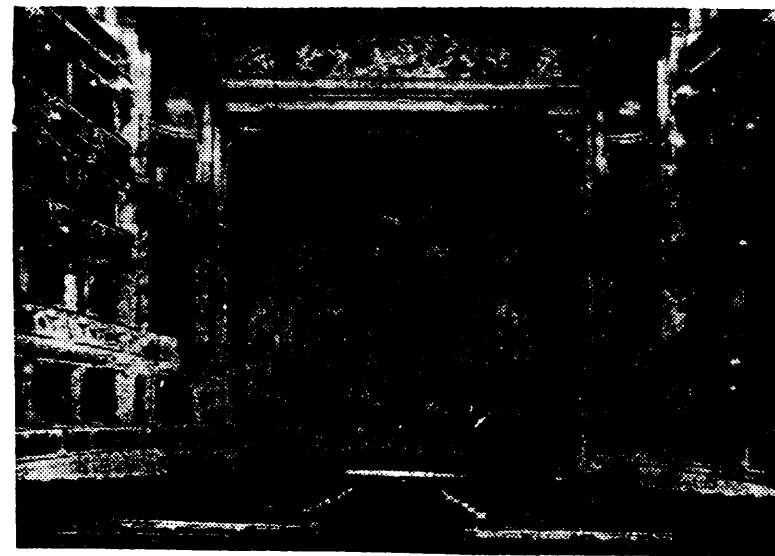
Soome filmid Saksamaale Rahvusliku Filmikambri direktor dr. Melger ja „Ufa“ ajakirjanduse osakonna juhataja dr. Opitz pidasid hiljuti läbirääki-misi soome filmide väljaveo asjus. Kõige-peakt tulevad Saksamaal etendamisele „Irk-jooksa“ ja „Võoras mees tuli talle“.

Viini Burgteater, üks kauneimaid sellelaolisi ehitusi Suur-Saksamaal.

Teatri-statistikat Saksamaalt

Vilimate statistiliste andmete järgi töötab praegu Suur-Saksamaal 340 teatrit, nelat 251 läbi aasta. Teatri-kohiti oli 1942/43. a. hooaja alguses 832.287 (sama arv 1941/42 oli 328.695). „Saksa teatri-aastaraamat“ 1943 toob huvitavaid andmeid ka näitlejate arvust. Hooajal 1942/43 tegutses teatrilavadel 42.678 isikut, kuna sama arv 1932/33 oli 22 045. Tõus on seega ligi kahekordne, mis näitab teatrilavallataval suurt tõusu rahvus-sotsialismi valitsemisaajal.

Suveks kodumaale põllutööle

Narva karanteenpunkt soetanud taludesse 4000 töölist

Soojemate ilmade saabumisel on asutusamet Narva karanteenpunktis kodumaale evakueerujate arv hakanud uuesti tõusma. Suurem osa kodumaale saabujast suunatakse töödele taludes, milleks karanteenpunktile on tulnud kõikjal üle maa rohke arvul soovijaid. Peamiselt soovitakse saada üksikuid mees- või naistööjõude, kuid ollakse nõus võtma ka terveid perekondi. Mitmel juhul on perekondadega, kes ei taha meelsasti

lahku minna, korraldatud küsimus nõnda, et perekond on jagatud ära mitme naabruses asuva talu vahel. Üldse on Narva karanteenpunktist kaudu tänaseni Eestisse tulnud 11.200 eestlast, soomlast ja ingerlast, kelledest põllutöödele on suunatud Narvast 4000 inimest, kuna ülejäänud on lähetatud edasi Paldiskisse, kus nad vastavalt vajadustele rakendatakse tööle.

Narva Vabatahtlik Tuletõrje Ühing

pidas pühapäeval oma aasta-peakoosoleku, mille päevakorras oli rida jooksvaid küsimusi. M. a. kassa- ja tegevusaruanne kinnitati juhatusel poolt esitatud kujul ning võeti vastu uus eelarve 20.950 rmk. suuruses. Liikmemaksuks määrati 1943. a. toetaviliikmetel 5 rmk. ja tegeviliikmetel 2 rmk. Juhatusse valiti täiendavalt väljalangenud liikmete asemele O. Veri, N. Kalugin, J. Olberg, R. Trei ja J. Marks.

Pärijate üleskutseid

Isikutel, kellel pärijatena, võlaajaldajatenä jne. on õigusi või nõudmisi 1940. a. Narvas surnud Mai Karja ja 1941. a. Narvas surnud Anna Ivanovi päranduse kohta, tuleb sellest teatada hiljemalt 7. oktoobriks Narva 1. jaoskonnakohtunikule. Samaks ajaks tuleb esitada õigused või nõudmised Narva 2. jaosk. kohtunikule 1941. a. Narva-Jõesuus surnud Juula Teffo ja 1942. a. Vaivara vallas surnud Jaan Kanguri päranduse kohta.

Lastele kompvekke

Käesoleval 18. tootlusperioodil antakse Turukorraldusvalituse jaotusel kõigi linnade lastele 0 kuni 17 aasta vanuses 150 g kompvekke.

Kiriklikke teateid

Rooma-katoliku kirik

Neljapäeval, 15. apr.; reedel, 16. apr. ja laupäeval, 17. apr. kell 6 õhtul äratusjutlused. Pühapäeval, 18. apr. kell 10-11 homm. piht, kell 11 homm. palmide õnnistamine, suur missa ja ühine armulaud. Sissekäik käärkambri.

Surmanuhtlus varguse eest pimendamise ajal

Saksa erikohus mõistis Ülo Merilaini Tartust pimendamise kasutamisel teostatud kolme varguse pärast surma ja Heinrich Pelju, kelle elukoht samuti Tartus, 12 aastaks sunnitööle. Kaebalused, kellest Merilain oli õhtlik reitidivisi, varastasid pimendamise ajal sõjaväeautodest mitmesuguseid asju.

Kuidas hankida kevadkülviks viljaseemet

Kes on õigustatud hankima seemneriija. — Loa viljaseemne ostuks annab kohaliku omavalitsuse juht

Põllumajanduse Keskvalituse juhataja poolt on kehtestatud juhis viljaseemne hankimiseks. Antud juhise järgi antakse vallavanema (või linnapea) poolt neile põllupidajatele luba viljaseemne ostuks, kes seda tehniliselt kevadkülvide teostamiseks vajavad, kusjuures viljaseemne tuleb hankida kas otseselt põllupidajalt või vastavaltel firmadelt. Luba kevadkülvil viljaseemne ostuks võib vallavanem (või linnapea) anda ainult neile talupidajatele, kel sõjaliste, peremeeste äraküüditamise või enamlustasegse maareformi tagajärjel 1940. a. ei olnud võimalik 1942. a. kevadel seemendada oma põlde selles ulatuses, et talund oleks olnud käesoleval kevadel varustatud vajaliku külviseemnega. Edasi antakse luba viljaseemne ostuks põllumeestele, kel mõeldud aasta teraviljasaak ikaldus sellevõrra või oli seda külvikorra järele niivõrd vähe, et talundil

puudub sellega võimalus teostada käesoleva kevade külvist. Samuti antakse luba põllupidajale, kes rajased talundi alles pärast 1942. a. kevadkülvil või kes kavatsevad seda rajada veel enne käesoleva aasta kevadkülvil, kui neil endil puudub külviks vajalik seeme. Ühtlasi lubatakse osta seemet põllupidajail, kes on andnud seemnemüügi kohustusallkirja ja tahavad saada seemet puhtasordilise teraviljaseemne kasvatamiseks.

Vallavanem (või linnapea) annab seemet vajavale põllupidajale loa Turukorraldusvalituse kas hariliku külvikõrbuliku suvilija või puhtasordilise suvilija kõrgaretise seemne peale. Hariliku külvikõrbuliku suvilija seeme ostuks antakse luba ostmiseks otse neilt põllupidajalt, kel on müüa teravilja kas 1942/43. a. sundkohustusliku teravilja müüginormi või ülenormi arvel või ostmiseks või vahetamiseks Eesti Seemnevilja Ühisuse, ETK või Rotermani tehaste teravilja kokkustupunktides.

Puhtasordilise suvilija kõrgaretise seemne saamiseks firmadelt tuleb põllupidajal pöörduda kohaliku jak. konsulendi poole, kes annab selleks loa, mis tuleb esitada vallavanemale kinnitamiseks.

Seemnevilja müüjate puhul põllupidajalt tuleb müüjal võtta üle luba ja märkida selle teisel küljel müüdnud vilja liik ja kaal, müügi aeg, ostja nimi, selle valla ja talu nimetus ning võtta loale ostja allkiri. 10. päeva jooksul peale müügitingut tuleb müüjal esitada luba eeltoodud oma vallavalitsusele, kus selle põhjal tehakse vastavad kanded müüja talundi põhiraamatusse.

Ülalnimetatud seemnevilja müügi korral on müüjal talupidajal võrdne õigus hüvituse saamiseks nende talupidajatega, kes on oma teravilja kogused müüdnud kokkustu teostavatele firmadele.

Iga väljapüütud kilogramm kala on väärtuslik lisapala muule toidule. Püüdes rohkem kala, säästa-me karja.

Kõik kalastama—sellega kõrvaldame tootluskrisi.

Toimetus ja talitus: Suur t. 1 (sissekäik Mäe tn.), telef. 141. Peatoimetaja A. A. ru. Väljaandja: Kirjastus „Eesti Ajaleht“.

Trükitud trüki- ja köitekoda „Koit“ trükihojas.

Ilmetlikke teateid

Määrus

uue liiklemiskeeluaja kindlaksmääramise kohta Raja valla piires Virumaal. Kindrakomissari nõuolekul määras kindrakomissari määruse § 1, 2.XII 1942. a. (Antebell 1942, ltk. 749) alusel liiklemiskeeluaja ja politseikontrollide kohta järgmist:

§ 1.

Liiklemiskeeluage Raja valla piires määratakse kindlaks: a) kuude kohta 1.IV kuni 31.IX kella 23-st kuni kella 3-ni, b) kuude kohta 1.X kuni 31.III kella 20-st kuni 5-ni.

§ 2.

Määrus jõustub 1.IV 1943. a. Ühtlasi kaotab määrus liiklemiskeeluaja kohta Raja valla piires 30.10. 1942. käesoleva määruse jõustumisega oma kehtivuse. Rakvere, 1. aprillil 1943. a. Narva piirkonnakomissar Jenetzky.

Teadaanne

Narva ja Narva-Jõesuu elanikkonnale ootustamatute põhjal elatistatbeainetekaartide ja täiendavate kaartide, kehtivusega 26.04. — 23.05. 1943 (19. tootlusperioodi) väljaandmise kohta.

I Väljaantavate kaartide liigid ja hind

1. Väljaandmisele tuleb 19. tootlusperioodi kohta: a) ühine elatistatbeainetekaart vanusegruppide järgi: leib, liha, või, kuivtoit, munad, kohv või tee ja lastele manna või kaerahelbed — 4 nädalaks, b) täiendavate kaartide kuni 14 aasta vanustele — 4 nädalaks. 2. Kaartide hinnaks on 10 penni tk, mis tuleb tasuda kohe kaartide vastuvõtmisel.

II Majaelanike nimekirjade koostamine ja selleks vajalike blankettide väljaandmine

3. Kaartide saamiseks tuleb majajamnikel (hooldajal), asutuste ja ettevõtete ja tsionaaliseeritud majade valitsejail koostada majaelanike nimekirjad kaheks eksemplaril Narva linnavalitsuse poolt väljaantavatel blankettidel.

4. Majaelanike nimekirjade blanketid antakse välja Narva linnavalitsuse kaub.-tööst. osakonna tootlusjaoskonnast majaraamatute eestamisest 13. ja 14. aprillil 1943. a. kella 7—17.

5. Narva-Jõesuus antakse blanketid välja samal ajavahemikul. 6. Majaelanike nimekirja tuleb võtta ainult need isikud, kes majaraamatuse registreeritud ja tegelikult majas elavad, tingimusel, et ootustamatuse jaoks määratud sama elukoht, kus tarbija poliitiliseid on sisse registreeritud.

Märge: Elukoha muutuse puhul tuleb kohe teatada tootlus-kaubandusosakonnas parandada ka elukoha aadressi ootustamatuse, selleks kaasa võttes isikunõustust. Et ühtu ootustamatuse määratud tarbija elukoha aadressi aadressiga, kuhu tarbija poliitiliseid sisse registreeritud, elatistatbeainetekaarte välja ei anta.

III Kaartide väljaandmine 7. Natsionaliseeritud majade omanike (hooldajal), asutuste ja ettevõtete majade valitsejail tuleb kaartide järele

elanike nimekirjaga 2 eksemplaril, majaraamatuga ja majas elunevate isikute ootustamatuse, millised järeleantavad vastavalt elanike nimekirjale. Majaelanike nimekirja 1 eksemplarile viimase lahtrisse kirjutada elanike ootustamatute numbrid. Elatistatbeainetekaardid antakse välja ainult majajamnikale või ootustamatute poolt kirjalikult volitatud isikule.

8. Natsionaliseeritud majade valitsejail tuleb kaartide järele majaelanike ootustamatute ja elanike nimekirjaga 2 eksemplaril, millised peavad olema varustatud majavalitseja allkirjaga ja ootustamatute numbriga allkirja lahtris ühel eksemplaril.

9. Kaartide väljaandmine toimub Narva linnavalitsuse kaubandus-tööstusosakonnas tootlusjaoskonnas järgmiselt: 16. aprillil kella 7—16 — Paemurru, 1., 2., 3., 4., 5. ja 6. Paemurru, Parve, Pedaka, Pagari, Pimeaja ja Põhja tänavate rajoonides elunevate ja nendele elukoha tänavad algavad tähtedega: linnas — L, M, S; Jaanilinnas — A, E, H, I, J.

17. aprillil kella 8—11.00 — 1., 2., 3., 4., 5., 6. ja 7. Peetri ja Posti tänavate rajoonides elunevate ja nendele elukoha tänavad algavad tähtedega: linnas — K, S, T; Jaanilinnas — K, U.

19. aprillil kella 7—16 nendele, kelle elukoha tänavad algavad tähtedega: linnas — J, K, R, T; Jaanilinnas — L, M, N, O, P.

20. aprillil kella 7—16 nendele, kelle elukoha tänavad algavad tähtedega: linnas — A, B, E, H, O, R, U, V; Jaanilinnas — R, S, T, U, V.

21. aprillil nendele, kes mõjuvill põhjusil ülatähtendatud päevadel kaarte välja võtta ei saanud. Narva linnavalitsus palub elanikkonda täpselt kinni pidada ülalnimetatud tähtpäevadest.

IV Kaartide väljaandmine majaelanikele

10. Kaardid tulevad välja anda elanikele allkirja vastu hiljemalt 22. aprilliks. 11. Leibkonnapea on vastutav selle eest, et igale leibkonnaliikmele välja antaks ainult üks kaart iga aine kohta p. 1 kohaselt. Kaardidomaniiku nime ja elukoha on kohustatud kaardile kirjutama leibkonnapea, kes on ka nende andmete eest vastutav. Väljaandmata kaardid tulevad majajamnikale, hooldajal või valitsejail tagastada Narva linnavalitsuse kaub.-tööst. osak. tootlusjaoskonnale hiljemalt 3. maiks.

V Kaartide ja ootustamatute käsitlemine surma korral

12. Kaardidomaniiku surma korral tulevad kaardid ja ootustamatud kohe tagastada Narva linnavalitsuse kaub.-tööst. osak. tootlusjaoskonnale.

IV Üldised juhised

13. Sõjaväelaste, rilgelaaklaste, omakaitse kasarmeeritud ükste, maalt isetoovast majajamnikale linnatunnuks õpilaste, lehma- ja seapidajate kohta on kehtiv sama kord, mis on avaldatud „Põhja Kodu“ 18. 08. 1943, nr. 81.

Narva linnavalitsuse kaub.-tööstusosakond.

Teadaanne

plimapulbri, biskviidi, kompvekkide, suhkru ja sahharini müügi kohta ning elatistatbeainetekaartide kupongide kehtivuse pikendamise kohta Narvas ja Narva-Jõesuus ajavahemikul 12.—18. aprillil 1943. a.

I Plimapulbri, biskviidi, kompvekkide, suhkru ja sahharini müük

Käesoleval tootlusperioodil müüakse peale „Põhja Kodu“ nr. 36, 27.03.1943 avaldatud elatistatbeainete veel:

1. PIMAPULBRI: a) 0—2-a. Narvas ja Narva-Jõesuus elunevate väikelastele a) 250 grammi elatistatbeainetekaardi erikupongi „X“ vastu. b) 3—5-a. Narvas ja Narva-Jõesuus elunevate lastele a) 250 grammi elatistatbeainetekaardi erikupongi „S“ vastu.

2. BISKVIIT: 0—2-a. Narvas ja Narva-Jõesuus elunevate väikelastele a) 600 g 18. tootlusperioodil II poole eest (12.—25.04.1943) elatistatbeainetekaardi erikupongi „K“ vastu.

3. KOMPVEKKE: a) 0—2-a. väikelastele a) 150 grammi elatistatbeainetekaardi erikupongi „Y“ vastu. b) 3—5-a. lastele a) 150 grammi elatistatbeainetekaardi erikupongi „J“ vastu.

4. SUHKRUT: Kõigile elatistatbeainetekaardile omanikele a) 400 grammi erikupongi „B“ vastu. 5. SAHHARIINI: Kõigile elatistatbeainetekaardile omanikele umbes 8 grammi erikupongi „A“ vastu.

Märge 1: Erikupongid plimapulbri, biskviidi, kompvekkide, suhkru ja sahharini ostuks on kehtivad kuni käesoleva tootlusperioodi lõpuni, s. t. 25. aprillil 1943. a.

II Kupongide kehtivuse pikendamis:

Kuni 18. aprillil 1943 on kehtivad alljärgnevat katmata jäänud elatistatbeainetekaartide kupongid:

1) 18. tootlusperioodil katmata jäänud lihakupongid liha või kala ostuks. Märge 2: Lihakupongid 18. tootlusperioodil I ja II nädala eest pärast 18. aprilli pikendamisele ei kuulu.

2) 17. tootlusperioodil III nädalal ja 18. tootlusperioodil katmata jäänud võikupongid. 3) 18. tootlusperioodil katmata jäänud juustukupongid I—II ja erikupong „G“ juustu ostuks.

4) 18. tootlusperioodil katmata jäänud erikupong „C“ biskviidi ostuks. 5) 17. tootlusperioodil katmata jäänud erikupong „A“ hapukapsaste ostuks. Narva linnavalitsus.

Teadaanne

Linnavalitsuse käsutuses on väike kogus 2—5-a. laste suvimõtte, milliste müük toimub kaub.-tööstusosakonnas varustusjaoskonnas ootustamatute. Ootustamatute väljaandmist teostatakse alljärgnevalt:

1) Kodanikele, kes oma varanduse viimaste pommirünnakute tagajärjel kaotanud, vastava tunnistuse eestamisest 14. skp. kella 7—12 ja 14—17.30. 2) Kodanikele, kelle omaksed teenivad Saksa sõjaväes või Eesti Leegionis — 15. skp. kella 7—12 ja 14—17.30.

3) Kodanikele, kes oma varanduse kaotanud sõjategevuse tagajärjel — 16. skp. kella 7—12 ja 14—17.30.

4) Teistele kodanikele — 19. skp. kella 7—12 ja 14—17.30.

12. aprillil 1943. Narva linnavalitsus.

Teadaanne

Narva linnavalitsus teatab, et Saksa sõjaväe majutuse korteritõendite (Quartierschein) järjekordne registreerimine majutustasul väljamaksmise otstarbel toimub linnavalitsuse korteriametis (raekoja)

Kohus

Puskar viis süüpink

Narvas, Paemurru tän. 6—2 elunenud Joh. Sipsakas viibis joobnud olekus tänaval. Kui politseiametnik tahtis Sipsakast toimetada politseijaoskonda, õnnestus viimasel politseiniku eest ära joosta ja rutuga eemalselevale kaalasele üle anda taskust väljatõmmatud pudel. Ametniku lähenemisel pudeli vastuvõtmisele ja selle kuue seemise taskusse peitnud isikul, kelleks osutus hiljem Autotranspordi Narva osakonnas teeninud Boris Mang, soovitas Sipsakas ametniku nõudmisel pudelit mitte välja anda, vaid seosesel „tõmmata nõudjale üle silmade“. B. Mang tolmiski Sipsakase „soovitusel“ esimese osa kohaselt, keeldudes vabatahtlikult ametnikule järeleasaatuseks pööne peidetud pudelit välja andmast. Alles politseijaoskonnas läks korda kindlaks teha, et nii hoolikalt B. Mang'i poolt varjatav pudel sisaldas kodusel teel valmistatud puskarit.

Mõlemad asjaosalised, Joh. Sipsakas ja B. Mang anti kohtu alla süüdistades: esimest puskarit hoidmise ja teiselt — selle varjamise. Kohtuotsuse järgi mõisteti Sipsakas 1. jak. kohtunik Joh. Sipsakase ja B. Mang'i vastu teostatud süüdistuse teostatud olevat ja määras kummalegi 100 rmk. trahvi või maksuõigust 2 kuud aresti. Kuna mõlemad kohtualused olid vahelpeal paigutatud töö- ja kasvatuslaagrisse, siis kuulutati neile otsus tagasihel.

15.—17. aprillil s. a. ametitundidel. Kortertõendid on kohustatud registreerima ka kõik need end. majajamnikud, kellele majad olid natsionaliseeritud, hiljem avaldustele tagasi antud, kui neil maju või nendele olevat ruume on kasutanud Saksa sõjaväelased.

Tasu väljamaksmine nende 15.—17. aprillil s. a. registreeritud kortertõendite järgi toimub 29. ja 30. aprillil s. a. Narva linnavalitsus.

Teadaanne

Eesti Omavalitsuse juhi korraldusega teostatakse noortele 12—17 a. (incl.) vanuseini abiteenistuse. Abiteenistuse peamine otstarve on noorte põllutööde rakendamine. Abiteenistuse korraldamist teostab Noorte Peastaja.

Ametlikus Teatajas nr. 5 — 1943. a. avaldatud Eesti noorsoo abiteenistuse rakendamise määruse ja Eesti politseirektori ringkirja 8.443, nr. 18 alusel kohustan neid Viru abiprefekti (Narva linn ühes Narva-Jõesuus linnas) pirkonnas elavaid 12—17-a. noori, kes ei ole õpilased ega seisa Narva Tööstameti poolt rakendatud teenistuses, end registreerima politseijaoskonnades, Narva-Jõesuus kohaliku konstaabli juures hiljemalt 20. aprilliks s. a.

Mitteregistreeritavate noorte vanemaid või hooldajaid karistatakse rahatraviiga kuni rmk. 500. — või arestiga kuni 4 nädalani või mõlema karistusega.

Registreerimine ei puuduta maal elavaid noori.

Narvas, 12. aprillil 1943. A. Priks, Viru abiprefekt Narvas

Teadaanne

Kõigile Narva linna administratiivpiires asuvate käitiste omanikele ja juhatavale lisanormikaartide väljaandmise kohta üldraha- ja rasketööliste ning pikajaa- ja õitööliste 19. tootlusperioodi (26.04.—23.05.1943).

Alates 26. aprillist s. a. kaotavad kehtivuse 18. tootlusperioodi lisanormikaartid üldraha- ja rasketööliste ning pikajaa- ja õitööliste. Samast ajast kehtestatakse neljaks nädalaks, s. t. 26.04.—23.05. 1943 uued lisanormikaartid. Nende kaartide saamiseks esitada vastavad uued nimekirjad Narva linnavalitsuse kaub.-tööstusosakonnale.

10. aprillil 1943. a. Narva linnavalitsuse kaubandus-tööstusosakond.

Teadaanne

Linnavalitsus teatab, et Hermani tän. saun 16. ja 17. aprillil kätetud ei ole, selle asemel on avatud 16. ja 17. aprillil Posti tän. saun.

Pühade eel on avatud mõlemad saunad nii Posti tän. kui ka Hermani tän. 22. ja 24. aprillil 1943.

Peale pühi, 30. aprillil ja 1. mail on mõlemad saunad suletud. Linnavalitsus.

Südamekita tšunu kõigile sugulastele ja tuttavale, kes mahu armsa abikaasa Al-der Krabu viimsele teekonnale saatmisest osa võtsid ning tema hauda lilled ja pargedega kaunistasid. Iseäranis tänan härra sonderföhrer Rishu'i, Narva-Jõesuu linnas vanemat härra Jüridot, a.l. „Maru“ — a.l. „Auga“ meeskondi ja N.-Jõesuu tuletõrjujaid. Leinaja abikaasa.

Paremas elueas surmale suikunud armast onupoega Jüri Väija't mälestavad HILDA ja OSS.

TEATER / KINO

NARVA TEATER Teisipäeval, kesknädalal ja neljapäeval, 13. ja 14. aprillil kell 19. Kassa avatud kell 12—14, 17—19.

KOIT — „Südamerööm — südamevalu“. Magda Schneider.

TÖÖPAKKUMISED

Vajatakse vanemat inimest maale lapsehooldajaks ja perenaiseabiks. Teateid saab Narva tööstameti, tuba 4.

Eesti Kalurite Keskuse Narva harukontor vajab kassapidajat-arveametnikku saksa keele oskusega. Teateid saab tööstameti, Koidu 7, tuba 4.

KES TEAB?

Narva tagasiõudnud eestlased, kellel on teateid minu poja, algkoolõpetaja Boris Metskülli'st saatusest? Mobiliseeritud 26. juulil 1941. a. Narvas. Vähimagi teate eest tänulik. Kulud tasun. Helene Metskülli, Rakke.

Venem. saabunud eestl. Kes teab Ferdinand L. a. s. s. saatusest. Mob. 26. 7. 41. a. Narvas. Pal. teat. vanematele Narva, Kraavi tn. 13—2, J. Laas. Vähimagi teate eest tänulik, tasun kulud.

OSTETAKSE

Soovin osta koorelakutajaid, võib ka korstast ära olla. Teat. Hermani tän. 13—4.

Ostan isikliku raamatukogu täiendamiseks eestikeelseid raamatuid ja ajakirju. Teat. Joala 8, H. Pede.

Soovin osta õuekoera või koerakutsika. Pakk. „Koer“ st.

Soovin osta pruugitud klaverit. Teatada st.

KADUNUD

Vene kirikut välja tulles Suur tän. kaotatud must kinnas. Palutakse sinna tagasi anda.

Kadunud uuskullast kilekett. Ausat leidjat palun vaevatsu eest teatada Jõe 36—2.

Kaotatud pühapäeval, 11. skp. kell veerand 7 hommikul Lese tän. veoauto sõites Posti tän. väike kohver ühes seosesolevate asjadega. Palutakse vaevatsu eest teatada G. Luutus, Kraavi 5—3, Narva.

TUNNID

Tütarlaps soovib klaveritõunde võtta linna rajoonis era-õpetaja juures. Teatada st.

MITMESUGUST

Lugupeetud talijaid palun lahkesti oma tellimiste järele tulla. „Kübaratööst.“ Hermannit t. 15.

Rendile anda talu Narva lähedal. Teat. st.

Lugeda kehtetuks Murelik Velter'i, Paemurru 4—11, 16.—19. perioodi suhkru- ja tubakakaardid ja Raig Velter'i, Paemurru 4—11, 16.—19. per. tubakakaart.